

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA · LATVIAN ACADEMY OF SCIENCES

Rīgā

2015.gada 10.decembrī Nr. 1.1. - 1/405

**Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģijas padomes
priekšsēdētājam Laimdotai Straujumas kundzei**

Atsaucoties Jūsu pamudinājumam rosināt domu apmaiņu par zinātnes administrēšanas struktūras optimizēšanu, vēršos pie Jums ar priekšlikumu kopīgi ar Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģijas padomes ekspertu Darba grupu izvērtēt šo struktūru funkcijas un veikspēju, kā arī rosināt nepieciešamās reformas.

Kā liecina izpildvaras nevarība nozīmīgāko zinātnes administrēšanas procesu vadībā un nespēja bez kļūdām un stratēģiski tālredzīgi plānot zinātnes attīstības programmas, budžetu, sekmīgi risināt sistēmas veidošanas jautājumus, par vienu no valsts pārvaldes svarīgākajiem uzdevumiem kļūst nepieciešamība tuvināt zinātniekus valsts pārvaldes struktūrām. Tas ļautu panākt zinātnieku un viņus pārstāvošo organizāciju lomas palielināšanu Latvijas zinātnes attīstības stratēģijas veidošanā, normatīvo dokumentu izstrādāšanā, pētījumu izvērtēšanā un lēmumu pieņemšanā par zinātnes un ar to saistītiem jautājumiem.

Raksturojot pašreizējo stāvokli, LPISP ekspertu Darba grupa konstatē būtiskas nepilnības zinātnes organizatoriskās struktūras un administrēšanas mehānismu darbībā, kas neveicina Latvijas zinātnes kā ekonomiskā potenciāla efektīvu attīstību.

Pirmkārt, Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes (LPISP) statuss, tās sastāvs un uzdevumi nav definēti nevienā LR likumā, tai skaitā arī Likumā par zinātnisko darbību. Citās valstīs augstākā līmeņa Zinātnes stratēģijas padomes, to pilnvaras un funkcijas ir ietvertas likumā par zinātnisko darbību.

Otrkārt, Latvijas Zinātnes padomes (LZP) struktūra, sastāvs un izveidošanas kārtība būtiski atšķiras no Eiropas valstīs pieņemtā modeļa, kas uzskatāms par sistēmisku trūkumu. Neefektīvā struktūras modeļa, nepietiekošā finanšu nodrošinājuma, neskaidri definēto funkciju, kā arī vājās sažobes ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), Latvijas Zinātnes padome šobrīd nespēj efektīvi stimulēt zinātnes attīstību, administrēšanas sistēmas sakārtošanas un optimizācijas uzdevumus.

Treškārt, laikā, kad kļūdainas valsts budžeta veidošanas politikas rezultātā ES Struktūrfondi ir galvenais un lielākais Latvijas zinātnes finansējuma avots un atkarība no piekļuves starptautiskajam finansējumam ir kļuvuši par Latvijas zinātnes pastāvēšanas un pētnieciskā līmeņa nodrošināšanas noteicošo faktoru, par sistēmas nepilnību ir uzskatāma arī situācija kad LZP netiek iesaistīta ar ES Struktūrfondu izmantošanas organizatorisko un finansējuma jautājumu izskatīšanas procesos.

Ceturtkārt, Lai veicinātu Latvijas zinātnes attīstību un uz attīstību vērsta zinātnes administrēšanas modeļa izstrādi, kā arī lai optimizētu un stiprinātu esošo zinātnes administrēšanas struktūrvienību veiktspēju, LPISP ekspertu grupa aicina izskatīt jautājumu par Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) lomas stiprināšanu, funkciju un atbildības sfēru definēšanu, kā arī par šo organizāciju konsolidāciju inovāciju un tehnoloģiju pārneses jautājumu, zinātnē balstītas izglītības sistēmas izveides risināšanai. Vēršu Jūsu uzmanību tam, ka LZP ir izstrādājusi priekšlikumus tās sastāvam, funkcijām un atbildības sfērām, kas pilnā mērā ir saistāmi kopā ar Ministru prezidentam pakļautās Latvijas Zinātņu akadēmijas funkciju stiprināšanu.

Iesakū skaidri definēt un nostiprināt likumdošanā (vispirms Likumā par zinātnisko darbību) LPISP, LZP un LZA vietu Latvijas zinātnes organizatoriskajā sistēmā, kā arī noteikt likumā šo institūciju juridisko statusu, pienākumus un tiesības, kas kopā ar definētu finansējuma bāzi ļautu veidot efektīvu sadarbību ar IZM kā šobrīd Latvijā nozīmīgāko valsts institūciju izglītības un zinātnes administrēšanai.

Izsaku LPISP Darba grupas gatavību sadarbībā ar IZM izstrādāt priekšlikumus likumdošanas un normatīvo aktu grozījumiem, kas optimizētu Latvijas zinātnes stratēģiskās attīstības un administrēšanas sistēmu, nostabilizētu LPISP, LZP un LZA lomu Latvijas zinātnes organizatoriskajā sistēmā un kādā no tuvākajām LPISP sēdēm tos virzītu apspriešanai.

LPISP ekspertu darba grupas vadītājs:

LZA prezidents, akadēmiķis Ojārs Spārītis